

Psalm. Laudate Dominum.

I. *Benedic, anima mea, Domino, etc. Desinit,* Tibi honor, virtus et fortitudo Deo nostro in sæcula sæculorum. Amen.

II. *INCIPIUNT PRECES.*

Ardentis desiderii, ut fidelis anima solum Christum possit amare, quia bonus et malus amor non se simul in uno capiunt pectore, sicut scriptum est: Nemo potest duobus dominis servire.

Psalm. Jubilate Deo omnis terra.

Jesu nostra redemptio, etc., *desinit,* impetrante gloriosa Genitrice tua Domina mea cum omnibus Sanctis. Amen.

III. *Hic peccatrix anima gemit nimis et dolet, videns terram sine aqua, et idcirco præ desiderio lacrymarum devotas preces fundit ad Dominum.*

Psalm. Quemadmodum.

Christe Domine, verbum Patris, etc. *desinit,* precibus et meritis omnium sanctorum.

IV. *Hic optat ardore nimio mens pia, et datorem omnium bonorum Deum humiliter rogat ut, divinæ gratiæ fulla præsidio, hoc constanter agere possit quod Apostolus præcipit, dicens: Si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera Dei sedens; quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram.*

Psalm. Quam dilecta

Jesu Domine, Jesu pie, qui mori dignatus es propter peccata nostra, etc. *Desinit in hunc modum: In pace in id ipsum dormiam et requiescam. Dormiat, obsecro, Deus meus, dormiat memoria mea ab omnibus quæ sub cælo sunt, vigilans in te, sicut scriptum est: Ego dormio, et cor meum vigilat. Sit tuta, sit semper segura sub pennis protectionis tuæ anima mea, Deus meus. Maneat in te, et foveatur semper a te. Contempletur te in mentis excessu, et cantet laudes tuas in jubilatione, et hæc dulcia dona tua sint inter hos turbines consolatio mea. Interim*

A donec veniam ad te, pacem veram, ubi non est armus, scutum, gladius et bellum: sed est summa et certa securitas, et segura tranquillitas, et tranquilla securitas, et jucunda felicitas, et felix æternitas, et æterna beatitudo, et beata tui visio et laudatio in sæcula sæculorum. Amen.

V. *Vir desideriorum, et cælestium contemplator, præsentia fastidians, futura desiderans. gemit ex fundo cordis, et inplorat quotidie, dolens se ibi non esse ubi dilectum suum revelata facie mereatur videre sicut scriptum est? Cupio dissolvi, et esse cum Christo*

Psalm. Jubilate Domino.

Christe Domine, virtus et sapientia Patris, qui ponis nubem ascensum tuum, qui ambulas super pennas ventorum, qui facis angelos tuos spiritus, et ministros tuos ignem urentem: obsecro et suppliciter rogo, da perpele pennas fidei, da celeres alas virtutum, quibus erectus æterna et cælestia valeam contemplari. Adhæreat, quæso, anima mea post te, et suscipiat me dextera tua; sustollat me super altitudinem terræ, et cibet me illa cælesti hæreditate, cui suspirat peregrinatio mea nocte ac die. Et quia moribunda membra vigorem animæ hebetant,

Disice terrene nebulas et pondera molis;

Siste vagam mentem per devia multa ruentem.

Da cælestem menti conscendere sedem, ut, superno lumine irradiata, terram despiciat, cælum aspiciat, peccata odiat, justitiam diligit. Quid enim pulchrius quidve dulcius quam inter tenebras hujus vitæ multasque amaritudines divinæ dulcedini inhiare, et æternæ beatitudini suspirare: illicque teneri mentem ubi haberi vera gaudia certissimum est, etc. *Desinit: Ecco quod concupivi jam video, quod speravi jam teneo, quod desideravi jam habeo: illi jam in cælis junctus sum, quem in terris positus tota virtute dilexi, tota charitate amplexus sum, toto amore inhæsi. Ipsum laudo, benedico atque adoro, qui vivit et regnat in sæcula, sæculorum. Amen.*

LIBELLUS ALTER

De divina contemplatione.

PARS PRIMA.

De divinitate Patris, et Filii, et Spiritus sancti.

Adesto mihi, verum lumen... unus Deus omnipotens. Te invoco in animam meam: intra, rogo, in eam, et coapta eam tibi, ut possideas illam sine macula et sine ruga.

Desinit: Nec casus finem dabit; sed ante sæcula, et in sæculis, et per sæcula in æternum vivis; et est tibi perennis laus et æterna gloria, etc.

PARS SECUNDA.

De humanitate Domini nostri Jesu Christi, qui nos redemit pretio sanguinis sui.

Psalm. Cantate Domino 2.

Huc usque, omnipotens Deus, Trinitas, cordis mei

D inspector et scrutator, confessus sum omnipotentiam majestatis tuæ, etc.

Desinit: Ubi est dies æternus et unus omnium spiritus, ubi tu cum illo, et ille tecum in communionem Spiritus sancti æternaliter vivis, etc.

PARS TERTIA.

In qua mens devota nimio amore flagrans, Christo inhians, Christo suspirans, Christum, quem solum amat, videre desiderans, nihil dulce habet nisi gemere et flere, nisi fugere, tacere et quiescere, dicens: Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, et volabo, et requiescam.

Spes mea, Christe Deus.... Te deprecor, supplico et rogo, ut te rectore, te duce, per te ambulem ad

te perveniam, in te requiescam, qui es via et veritas et vita. Deus meus, una spes et prægrandis misericordia mea, esto mihi in domum refugii et in locum munitum, etc.

Desinit : Et temporalium sempiternæ vivunt rationes, æternæ sapientiæ confiteor, et nomini tuo laudem dico. Tibi benedictio et claritas, tibi gratiarum actio, tibi honor, virtus et fortitudo, Domino Deo nostro in sæcula sæculorum. Amen.

ALIÆ ORATIONES.

I. *Isti versiculi ad excitandum cordis compunctionem de Scripturis collecti sunt.*

Heu homo! heu homo! heu te, miser homo! cur vivis equum, cui non est intellectus, etc.

Desinit, ad cælum cum Rege suo ibunt sancti. Gloria tibi, Christe, etc.

II. ORATIO DE VITIIS ET VIRTUTIBUS.

Christe, virtus salutis nostræ Deus, lux de luce, illumina me quæso lumine gratiæ tuæ. Concede pro pietate et bonitate tua, ut hæc me semper inhabitet, et ubique regat, etc.

Desinit : Ad vitam perveniam æternam, te miserante et donante, qui cum Patre, etc.

III. APOLOGETICI SERMONIS BREVIS ET VERA RESPONSIO.

Multi igitur sunt contemplationum genera, quibus anima tibi, Christe, devota delectatur et proficit : sed in nullo earum ita gaudet mens mea sicut in illa quæ, cunctis remotis, in te solum Deum atollit simplicem puri cordis intuitum.

Desinit, omnia bona nostra opera tu operatus es nobis.

IV. HUMILIS CONFESSIO PECCATORIS ET INDIGNI LAUDATORIS.

Ignosce, Domine, ignosce, pie, et noli me tanquam temerarium reprobare.

Desinit, in sæcula sæculorum laudabunt te.

V. QUID SIT JUBILUM.

Jubilum dicitur, quando ineffabile gaudium mente concipitur.

Desinit, sufficit lingua dicentis.

VI. ORATIO ANTE MISSARUM CELEBRATIONEM DICENDA.

Summe sacerdos et vere pontifex, qui te obtulisti Deo Patri hostiam puram, etc.

VII. ORATIO DOMNI WILLELMI ABBATIS.

In Commemoratione sancti Augustini ante consecrationem missæ dicenda.

Memento, Domine, animæ famuli tui Patricii, etc., inferius edita.

VIII. CONFESSIO HUMILIS PECCATORIS IN TEMPORE ANGSTIÆ ET INFIRMITATIS.

Miserere, Domine, miserere, pie, miserere mihi miserrimo peccatori, indigna agenti, et digna patienti.

Desinit, scis omnia, potes omnia.

IX. INCIPIT ORATIO DECORA,

compilata per contemplationem, vel Meditatio theorica.

Spes mea, Christe Deus..... qui es via, veritas et vita. Sed quia in hoc magno hujus vitæ diluvio, uli circumstantibus agitatur procellis, non invenitur fida statio, et locus eminentior, ubi pes columbæ

valeat requiescere; nusquam tuta pax, nusquam securus quies, etc.

Desinit, Gloria Patri qui fecit nos, gloria Filio qui redemit nos, gloria Spiritui sancto qui sanctificavit nos. Sit laus, sit benedictio, etc. *Oratio proluxa est et devota.*

X. ALIA ORATIO.

Domine, Deus meus, da cordi meo te desiderare, desiderando quærere, quærendo invenire, inveniendi amare, etc.

Desinit, secundum multitudinem tuarum complacuit miserationum, per Jesum Christum, etc.

XI. GRATIARUM ACTIONES PRO BENEFICIIS MISERICORDIÆ DIVINÆ.

Spes mea, Christe Deus..... Te deprecor, supplico et rogo, ut perficias in me coeptum opus misericordiæ tuæ. Ego enim ultimus servorum tuorum, non immemor beneficiorum miserationis tuæ, quæ mihi peccatori collata sunt, gratias tibi ago, qui me indignum pro tua sola clementia per aquam sacri baptismatis, et renovatione sancti Spiritus ab originalibus vinculis expedisti..... Tu Pastor et rector omnium, Christe Deus, qui nullis meis meritis, sed sola dignatione misericordiæ tuæ vocasti parvitatem meam ad hoc pastorale officium, propter te et nomen tuum sanctum, fac me idoneum ad hoc ministerium, ut sapienter domum tuam regam, et in omnibus secundum voluntatem tuam gregem tuum pascere valeam. Concede, propter honorem nominis tui, ut cum multo bono fructu fraternæ societatis pervenire merear ad gloriam tuam..... Scio et certus sum quod tu vales fructus bonos et magnos facere de grege tuo, per me exiguum et infirmum. Parvulus quippe sum et nullius virtutis homuncio, nihil habens in me quod expeti debeat, vel quod dignum sit tanti officii. Idcirco, desperans de parvitate mea, non respiro nisi in sola misericordia tua. Sed licet sis magnus in magnis, gloriosius tamen operaris magna in minimis. Erit certe laus tua dulcior, et copiosior more hominum, cum per me tantillum operari dignatus fueris magna de grege tuo..... Da mihi cœlestia et terrena subsidia ad omnem sufficientiam, ut habeam unde gregem tuum possim pascere et sustentare, tam spiritaliter quam corporaliter, atque venientes in tuo nomine suscipere absque ulla hæsitacione, simulque loca commissa ordinare et præparare ad quietem et salutem Francorum, sicut decet et oportet..... Duo a te peto : unum horum pro tua clementia non deneges mihi. Rogo te per omnes miserationes tuas, da mihi consolationem tuam cœlestem in multis tribulationibus meis! pondus enim istud gravissimum quod impositum est super infirmas cervices meas, ferre non valeo, deponere timeo..... Gratias tibi ago, Domine, qui me etiam a vano hujus mundi consortio separasti, et ad tuum servitium sanctum perduxisti, etc.

XII. ORATIO AD SANCTAM MARIAM.

Virgo mundo venerabilis, humano generi amabilis, etc.

XIII. AD CHRISTUM.

Domine Jesu Christe, redemptio mea, misericordia mea, etc.

XIV. AD SANCTUM BENEDICTUM.

Sancte Benedicte, quem tam opulenta benedictione virtutum superna gratia ditavit, etc.

XV. PRO AMICIS.

Domine Jesu Christe, qui exhibuisti charitatem qua majorem nemo habet, etc.

XVI. PRO INIMICIS.

Omnipotens et pie Domine Jesu Christe, quem opto propitium amicis meis, etc.

XVII. ALIA ORATIO.

Terret me vita mea. Namque, diligenter discussa apparet mihi aut peccatum aut sterilitas fere tota vita mea, etc.

A

XVIII. AD SANCTAM MARIAM.

Sancta Maria, et inter sanctos post Deum, etc.

XIX. AD SANCTAM MARIAM.

Maria, tu illa magna Maria, tu illa major Leatham Mariarum, etc.

XX. AD SANCTUM JOANNEM BAPTISTAM.

Sancte Joannes, tu ille Joannes qui Dominum baptizasti, etc.

XXI. AD SANCTUM PETRUM.

Sancte Petre, benignissime et fidelis pastor ovium Dei, etc.

XXII. AD SANCTUM JOANNEM EVANGELISTAM.

Sancte et beate Joannes, altissime evangelistarum Dei, dilectissime apostolorum Dei, etc.

B

JOANNIS ABBATIS

EPISTOLÆ.

(MABILL. *Analect.* nov. edit., pag. 450.)

EPISTOLA PRIMA.

WILLELMI (1) ANGLORUM REGIS AD JOANNEM ABBATEM FISCAMNENSEM.

W. rex Anglorum JOANNI abbati salutem.

Diu mecum cogitavi, mi dilecte, in cujus manu et custodia possem mittere et commendare abbatiam sancti Petri de West-monasterio: quia in maxima veneratione et habeo, et ex debito habere debeo. Ibi enim jacet vir beatæ memoriæ dominus meus rex Ethwardus; ibi etiam tumultata est regina Etgith uxor ejus inclyta: ego etiam ibidem, Dei clementia providente, sceptrum et coronam totius regni Anglici suscepi. Tandem consilio Lanfranni archiepiscopi, meorumque procerum, Vitalem abbatem; quamvis invitum, ad hoc coegi ut illam assumeret. Cum enim abbatiam de Bernaco ex minimo multum, ut patet, sublimaverit, intellexi illum dignum esse abbatia de Westmonasterio, et utilitate et prudentia. Quapropter liceat mihi istud fieri, quod de eo communi consilio meorum providi procerum, licentia tua et bona voluntate, et conventus fratrum. Volo etiam tibi notum esse me elegisse Osbernum, fratrem scilicet Vitalis abbatis, ut habeat abbatiam de Bernaco: et hoc tua licentia mihi fieri liceat. Vale.

EPISTOLA II

AD WILLELMUM ANGLIÆ REGEM.

W. divina favente gratia Anglorum regi in magna gloria JOANNES Fiscamnensis cœnobii Pater, victoriam de inimicis in gladio Domini et Gedeonis.

Rex inclyte gentis Anglicæ, et dux Normannorum, bellicosa virtute; ecce ego Joannes, vester totus in Domino, humiliter vobis suggero et litteris significo

(1) Conquæstoris.

quoniam moleste acciperem quod frater noster domnus Vitalis sine licentia nostra de abbatia ad abbatiam migraret, nisi quod vos diligo, et vestra consilia honorare volo. Idcirco laudo et confirmo quod vestra regalis sancivit auctoritas. Jam vero quod Osbernum suum fratrem germanum, non Fiscamnensem monachum, in juris nostri loco elegistis abbatem, annuo libenter ad vestram fidelitatem; ita tamen ut fiat secundum auctoritatem, videlicet ut, accepta licentia a suo abbate, noster fiat monachus, et obediens secundum regulam sancti Benedicti et ordinem. His ita prælibatis, rogo dominum meum ut, memor meæ senectutis jam me ad terminum vitæ curvantis, judicet causas nostras, et faciat nobis justitiam, ut ego lætus in Domino moriar. Quæ sunt hæ causæ? Primum, ut ex promisso, quod perdimus in Astingo, recompenset corde pleno et animo benivolo. Sunt aliæ plures causarum nostrarum necessitates, quas rogo pius rex judicet et finiat, dum vivit et vacat, ad summæ Trinitatis honorem et gloriam: quatinus ipsa Deus Trinitas illum de Anglis provchat ad gloriam quæ est in angelis. Vale.

EPISTOLA III.

AD VITALEM ABBATEM BERNACENSEM.

JOANNES Fiscamnensis abbas confratri VITALI salutem.

Scire te volo, utilis et honeste frater, quoniam pro amore regis et merito tuæ dilectionis auctorizo tuam promotionem, et fratris Osberni in nostro Bernaco ordinationem. Sed ego et totus conventus sanctæ Trinitatis rogamus et monemus ut, memor tuæ professionis, memor nostræ societatis, locum tuum